



Puheenjohtajan palsta

OTTO J. MÄKELÄ

Tarve Skepsikselle?

TUHKAROKKO ON YKSI TARTTUVIMMISTA tunnetuista taudeista, epidemian estämiseksi ihmispopulaatiossa tarvitaan yli 95% immunitaattia. Nykyisin tavallisin suojaus sitä vastaan on MPR-kolmoisrokote, jolla tuotetaan immunitaattia tuhkarokolta, sikotaudilta ja vihurirokolta. Vuonna 1998 The Lancet -lehdessä julkaistu tutkimus, joka esitti tämän rokotteen ja autismin välisen yhteyden, osoittautui osin väärennettyyn aineistoon perustuvaksi, eikä vastavia tuloksia ole saatu laajoissa populaatioseurannoissa. Tutkimuksen virheelliset väitteet elävät kuitenkin edelleen rokotevastustajien parissa sosiaalisen median kaikkamun ja nettitrollien vahvistamina.

Samoan valtiossa eteläisellä Tyynellämerellä asuu noin 201000 ihmistä neljällä saarella. Heinäkuussa 2018 siellä tapahtui kahden lapsen hengen vaatinut onnettomuus, kun hoitaja valmisti annoksen MPR-rokotetta tislattun veden sijaan lihasrelaksanttiin. Sosiaalinen media saarilla räjähti. Rokotteiden vastustajat myös muissa maissa tarttuivat onnettomuuteen väittäen sen osoittavan kaikkien rokotteiden olevan vaarallisia. Tutkinnan ajaksi MPR-rokotteiden jakaminen keskeytettiin, jolloin rokotekehittävyyden arvioidaan laskeneen 34% vaiheille.

Samoalla on loppuvuodesta 2019 meneillään tuhkarokkoepidemia, jonka arvioidaan sairastuttaneen yli 2% väestöstä, ja tätä kirjoitettaessa 68 ihmistä (valtaosa lapsia) on kuollut. Valtio julisti hätätilan määräten rokotukset pakollisiksi. Joulukuun 5.-6. päivä Samoan kaikki muut toiminnot suljettiin ja asetettiin kahden päi-

vän ulkonaliikkumiskielto rokotusryhmien kiertäessä talosta taloon. Paikallinen rokotevastustaja, joka oli Facebookissa suositellut niiden sijaan papajalehtiutuutta ja C-vitamiinia, pidätettiin yleisen turvallisuuden vaarantamisesta. Saarivaltiot Tonga ja Fidži ovat myös julistaneet hätätilan tuhkarokkon taltuttamiseksi, epidemia on meneillään myös Uudessa Seelannissa ja Filippiineillä.

Maailman terveysjärjestö WHO tilastoi että vuoden 2018 aikana tuhkarokko tappoi yli 140000 ihmistä ympäri maailmaa, ja on julistanut rokotevastaisuuden yhdeksi vuoden 2019 kymmenestä maailman terveysuhkasta. Myös toinen rokotuksella ehkäistävä lastensurma hinkuyskä on yleistynyt, vaikka tässä osin onkin kyse bakteerikantojen muuttumisesta.

Skepsis antoi vuonna 2009 Huhua-palkinnon rokotusten vastustajille. Kollegani sanoi, että vuosituhaten alussa hän vielä epäili, oliko Skepsikselle enää tarvetta, mutta on kuluneiden vuosien kehityksen myötä muuttanut mieltään.

Tänä vuonna tasavallan presidentin itsenäisyyspäivän juhlavastaanoton teemana oli tieto ja yhteiskunnallinen keskustelu, kutsuttuina oli erityisesti henkilöitä ja instituutioita, jotka toiminnallaan edistävät luotettavan tiedon välittämistä ja yhteiskunnallista keskustelua. Kutsutuksi tulivat myös Skepsiksen puheenjohtaja ja sihteeri.

Kiitän vuosista, jotka olen saanut toimia puheenjohtajanne, ja luovutan tehtävän luottavaisin mielin Denis Galkinin osaaviin käsiin.